

Отже, на основі вказаного вище ми можемо зробити висновок, що в сучасному світі численних польотів повітряним транспортом безпека авіації та інформаційна безпека як її інтегральний елемент відіграють важливу роль та є надійними засобами превенції порушення прав пасажирів. Нині запобігання порушенням прав людини є ключовою складовою захисної політики кожної країни світу [5, с. 585]. У зв'язку з цим на сьогоднішній день у світового співтовариства є ще одна причина своїх внутрішніх різносторонніх змін для того, щоб дати досить швидку реакцію на своє подальше існування та розвиток в умовах боротьби з COVID-2019 [6, с. 439].

Література

1. Киселев В.Д., Есиков О.В., Кислицын А.С. Защита информации в системах ее передачи и обработки: 2-е изд. Москва: Солид, 2011. 202 с.
2. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
3. Безпека авіації / Бабак В.П., Марченко В.П., Максимов В.О. та ін. Київ: Техніка, 2004. 584 с.
4. Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації: затв. Законом України від 20 лют. 2003 р. № 545-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 17. Ст. 140.
5. Myronets O.M., Burdin M., Tsukan O., Nesteriak Yu. Prevention of human rights violation. *Asia Life Sciences*. 2019. Supplement 21 (2). P. 577-591.
6. Myronets O.M., Danyliuk I.V., Dembytska N.M., Frantsuz-Yakovets T.A., Dei M.O. Current Issues and Prospects of Modern Higher Legal Education in Conditions of the Fight against COVID-19. *Cuestiones Políticas*. 2020. Vol. 37, № 65. P. 438-456. DOI: <http://doi.org/10.46398/cuestpol.3865.29>

УДК 346.32(043.2)

Кирдильова К.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Варавва І.П., старший викладач

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ЗДОБУТКИ АНТИЧНОСТІ

Античність – це та потужна доба в історії людства, що народила цілу плеяду відомих мислителів різних наук, у тому числі філософсько-правової науки: Піфагора, Сократа, Платона, Аристотеля та багатьох інших. Антична цивілізація має свої особливості. Їй притаманні: чесна змагальність, спрага пізнання, прагнення до гармонії з Космосом і суспільством. За Античності

греки створили потужну філософсько-правову школу, що вплинула на подальший розвиток всієї світової цивілізації.

Давній еллін своє призначення вбачав у створенні і захисті норм та їх гармонії. У морально-правовій філософії того часу мораль і право були розчинені в міркуваннях про космос, логос, долю. При цьому поняття моралі і права змішувалися. В Гомерівську епоху (кінець II тис. до н.е.) у лексиконі греків з'являються такі поняття, як правда, справедливість, звичай, звичайне право, номос й ін. Те, що відповідало тодішнім поглядам на справедливість, сприймалося як право. Взаємозв'язок справедливості і права розвинули відомі «сім мудреців»: Солон, Фалес, Хілон, Біант й ін., які доводили необхідність дотримання «міри» і «середини» у всіх справах і вчинках. Піфагорійці (VI-V ст.ст. до н.е.) доводили, що життя людей повинно бути приведенне у відповідність із справедливістю і правом, дотримання «належної міри» у правилах людських взаємин [1].

Геракліт (біля 530-470 р. до н.е.). обстоював думку про те, що проблеми права знаходяться в нерозривному зв'язку з космічними процесами. Знання про справедливість і закон – це частина знань про «світовий порядок». Саме божому космічному Логосу підлегле життя людей, держави. У згоді з ним повинні будуватися правосуддя і мораль, адже Логос – це голос космічної справедливості.

На протиставлення поглядам Геракліта були висунуті ідеї Демокріта (біля 470-366 р. до н.е.) про закон і державу, як штучний результат причинно обумовленого, природного розвитку людського суспільства. Співвідношення природного і штучного є, на його переконання, співвідношенням того, що існує в природі, у дійсності і того, що існує згідно «загальної думки». За Демокрітом, відповідність природі – основний критерій справедливості в політиці та законодавстві.

Пошуки природних основ права людського суспільства були продовжені софістами: Протагором, Горгієм, Гіппієм та ін. Погляди софістів до права можна виразити таким чином [2]:

– відділення писаного закону від неписаної справедливості (як «божого і загального закону»);

– природне право протистоїть помилковому, штучному, полісному закону (тобто позитивному праву);

– позитивне право – умовне, мінливе, тимчасове, залежне від волі законодавців;

– природне право – неписані закони, однакові для громадян будь-якої країни;

– усі люди рівні за природою (однаковість природних потреб).

За Сократом справедливість - це критерій законності. «Що законно, - стверджував філософ, - те і справедливо». Ним були висунуті два типи основ моралі і права – об'єктивні і суб'єктивні. Сократ підкреслював, що в основі людського буття, соціального життя і соціального порядку лежать вищі божі закони – неписані розпорядження і заборони, що мають космічне походження. Тільки людина знаюча, що таке справедливість – може бути справедливою, а знаюча суть чесноти – добродісною. Знання, вважав Сократ, - це шлях до моральної поведінки, а незнання – шлях до пороків і злочинів.

Платон переконує у наступному: «Подібно до того, як єдність трьох чеснот – мудрості, мужності і помірності дає четверту, вищу чесноту, справедливість, єднання трьох станів у загальній турботі про благо держави дає справедливий суспільний устрій».

Деяко відмінними були філософсько-правові погляди Аристотеля. Це був прихильник порядку, філософ-реаліст, який сфокусував свою увагу на витоках моралі і права. У політиці, праві і в законах під справедливістю він розуміє всю чесноту, тобто політичну справедливість. Аристотелівські ідеї про право набули свого подальшого розвитку в період еллінізму. Це був важливий етап перетворення правознавства на самостійну науку.

Античний період важливий і тим, що став основним етапом зародження концепції громадянства. Громадянство того часу було природним для кожної особи, оскільки пов'язувало її з родиною чи плем'ям на основі кровного споріднення. Згодом, в грецьких полісах, і в Римі воно почало означати політико-правові відносини особи з державою. В той час вважалося, що людина – це вільний громадянин полісу, який свідомо сплачує податки. Саме тому в більшості міст-держав Давньої Греції тільки платники податків мали право голосу та могли бути обраними до органів публічної влади.

Як бачимо, Античність започаткувала філософсько-правову науку, сформуувала основні підходи до виділення людини в якості окремої і спеціальної філософської проблеми. В цей важливий історичний час було вироблено нове трактування сутності громадянства, відбулася певна трансформація її основних ознак. Ця історична доба відрізняється розмаїтістю форм соціального і політичного життя, поєднанням духовної єдності, а також гомерівським епосом.

Література

1. Нерсесянц В.С. Філософія права: учебник. 2-е изд., перераб.и доп. Москва: Норма, 2006. 848 с.

2. Філософія права: навч. посібн. / О.Г. Данільян, Л.Д. Байранча, С.І. Максимов та ін.; за заг. ред. О.Г. Данільяна. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 272 с.

УДК 341.824.338.45(043.2)

Ковальська Я.В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ КОСМІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

До категорії сучасних викликів, які стоять перед космічною галуззю України, належить актуальна проблема правового забезпечення подальшого ефективного розвитку національної космічної діяльності. Слід констатувати, що чинне космічне законодавство України не відповідає об'єктивним закономірностям і тенденціям існування та розвитку космічних відносин. Сьогодні можемо спостерігати очевидний розрив між потребами космічної практики та її нормативно-правовим закріпленням, що обумовлює необхідність реформування національного космічного законодавства, зокрема, удосконалення інструментів системи державно-правового регулювання діяльності у сфері дослідження та використання космічного простору. У цьому контексті актуального теоретичного та практичного значення набуває вивчення й аналіз проблемних питань космічного законодавства України, практики його застосування.

Після розпаду Радянського Союзу, володіючи потужним науково-технічним і виробничим космічним потенціалом, Україна як самостійний учасник міжнародних відносин розпочала свій тернистий шлях у напрямі проведення наукових космічних досліджень, створення ракетно-космічної техніки, використання космічного простору.

Найпершим актом національного космічного законодавства став Указ Президента 29 лютого 1992 р. № 117 «Про створення Національного космічного агентства України», яким закладено правові підвалини для становлення та розвитку космічної галузі України, формування національного космічного права. Утворення космічного агентства відбулося при Кабінеті Міністрів України. На космічне агентство покладалася, зокрема, розробка концептуальних основ державної політики в галузі дослідження й